

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Κριτήριο 26636

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο**Η τέχνη της επικοινωνίας**

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί άρθρο, διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης, που αναρτήθηκε στις 31-07-2019 στον ιστότοπο www.psychologos.gr.

Επικοινωνία είναι η διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων για τα οποία η πληροφορία έχει νόημα, οπότε αποκτά νόημα και η ανταλλαγή της ως πράξη. Αποτελεί όλο το φάσμα των τρόπων, μέσων και τεχνικών μέσα από τις οποίες διακινούνται, μεταφέρονται και ερμηνεύονται οι πληροφορίες.

Η επικοινωνία είναι διαλογική συμπεριφορά. Η επικοινωνία χαρακτηρίζεται ως ένας από τους βασικούς πυλώνες τις κοινωνικής συμπεριφοράς του ανθρώπου, καθώς καθορίζει τις σχέσεις που αυτός θα αναπτύξει κατά τη διάρκεια της ζωής του. Καθώς αντιλαμβανόμαστε τον βασικό αυτό ρόλο της επικοινωνίας στη διαδικασία της κοινωνικής μας συνύπαρξης, είναι απαραίτητο να αντιληφθούμε ότι όπως και κάθε άλλη συμπεριφορά, έτσι και η επικοινωνία μαθαίνεται. Έτσι το κάθε άτομο έχει τη δυνατότητα σε διάφορες στιγμές της ζωής του να γνωρίσει και να χρησιμοποιήσει διαφορετικές, περισσότερο διευκολυντικές και λειτουργικές επικοινωνιακές πρακτικές, αφήνοντας πίσω μη λειτουργικές πρακτικές του παρελθόντος. Η διαδικασία αυτή είναι συνεχής και προσωπική για τον καθένα.

Ακόμη και η απραξία ή η σιωπή έχουν αξία μηνύματος. Αυτό σημαίνει ότι επηρεάζουν τους άλλους, οι οποίοι με τη σειρά τους ανταποκρίνονται σε αυτές τις επικοινωνιακές προ(σ)κλήσεις. Άλλωστε αυτό το διαδραστικό «παιχνίδι» είναι που ανάγει την επικοινωνία σε διαλογική συμπεριφορά.

Για την ανάπτυξη μίας αποτελεσματικής αλληλεπίδρασης όμως, δεν αρκούν μόνο οι ερωτήσεις. Βασικό είναι να ακούμε πραγματικά αυτό που μας λέει ο άλλος, να είμαστε δηλαδή ένας ενεργητικός ακροατής. Η ενεργητική ακρόαση διαφέρει από την απλή ακρόαση, που σημαίνει ότι απλά κάποιος έχει την ικανότητα να ακούει ήχους. Αντίθετα, στην ενεργητική ακρόαση αυτός που ακούει είναι **ικανός** να κατανοήσει το νόημα των λεγομένων, αλλά και των μη- λεκτικών

Έξυπνα και Εύκολα!www.arnos.gr info@arnos.gr

μηνυμάτων του συνομιλητή του, καθώς και των συναισθημάτων που τα συνοδεύουν. Μία σύνοψη ή παράφραση αυτών που ο συνομιλητής μας έχει μεταφέρει ή ακόμη και ένα νεύμα δηλώνουν την ενεργή μας **παρουσία** στη συζήτηση. Ωστόσο, η κατανόηση και επιλογή των πλέον λειτουργικών τρόπων διαλόγου είναι προσωπική υπόθεση του καθενός.

A1) Να χαρακτηρίσεις ως Σωστή (Σ) ή Λάθος (Λ) καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις, σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου που διάβασες:

1. Η επικοινωνία είναι σημαντική, γιατί καθορίζει τις σχέσεις που αναπτύσσει ο άνθρωπος.
2. Η επικοινωνία αποτελεί μια έμφυτη διαδικασία, που δεν διδάσκεται.
3. Η απραξία ή η σιωπή δεν μπορούν να μεταδώσουν κάποιο μήνυμα.
4. Για την αποτελεσματική επικοινωνία σημαντική είναι η ενεργητική ακρόαση.
5. Η κατανόηση και η επιλογή των τρόπων επικοινωνίας και διαλόγου είναι διαδικασίες ίδιες για όλα τα άτομα.

Μονάδες 15

A2. α) Να παραθέσεις από ένα αντώνυμο για τις λέξεις «ικανός» και «παρουσία», σύμφωνα με το νόημά τους στο Κείμενο Α (μονάδες 4). β) Να δημιουργήσεις μια περίοδο λόγου με τα παραπάνω αντώνυμα (μπορείς να αλλάξεις το πρόσωπο ή τον αριθμό) (μονάδες 2).

Μονάδες 6

β) Να αναφέρεις τη σχέση που εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις- φράσεις του κειμένου: Έτσι, όμως, δηλαδή, Ωστόσο.

Μονάδες 4

A3. Στο κείμενο υποστηρίζεται πως «είναι απαραίτητο να αντιληφθούμε ότι όπως και κάθε άλλη συμπεριφορά, έτσι και η επικοινωνία μαθαίνεται». Να παρουσιάσεις τις προϋποθέσεις για την επιτυχή έκβαση ενός διαλόγου και να εξηγήσεις με επιχειρήματα και παραδείγματα με ποιόν τρόπο είναι δυνατόν το σχολείο να μαθαίνει στους νέους ανθρώπους την ορθή επικοινωνία. Να παρουσιάσεις τις θέσεις σου σε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου σε 200-250 λέξεις.

Έξυπνα και Εύκολα!

www.arnos.gr info@arnos.gr

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΧΟΥΑΝ ΒΙΘΕΝΤΕ ΠΙΚΕΡΑΣ

Δίχως γλώσσα

Το ποίημα του Juan Vicente Riqueras δημοσιεύτηκε πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2014, μετ: Κώστας Βραχνός.

Περπατώ ανάμεσα σε ανθρώπους που περπατούν μιλώντας

γλώσσες που δεν καταλαβαίνω

σε δρόμους που δεν ξέρω πού με πάνε.

Στους τοίχους φράσεις που δεν ξέρω τι λένε,

τι φωνάζουν σιωπηλές.

Μια γυναίκα πλησιάζει

και με ρωτάει κάτι που δεν καταλαβαίνω,

με ξαναρωτά, και πάλι δεν την καταλαβαίνω.

Φαίνεται όνειρο μα είμαι ξυπνητός.

Κι έτσι, μέρες τώρα θα μπορούσα να πω χρόνια,

Έξυπνα και Εύκολα!

www.arnos.gr info@arnos.gr

συνήθισα σιγά σιγά να μην καταλαβαίνω.

Τη συμπάθησα τούτη την άγνοια,

την έλλειψη που είμαι, την πραϋντική

χαρά να μην μπορώ να επικοινωνήσω.

Θυμάμαι ότι ο Κανέτσι¹ ονειρευόταν έναν άνθρωπο

που δεν μιλούσε καμιά από τις γλώσσες του κόσμου.

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 50-60 λέξεων το θέμα που θίγεται στο ποίημα κατά τη γνώμη σας.

Μονάδες 10

B2. Ποιο ρηματικό πρόσωπο χρησιμοποιεί το ποιητικό υποκείμενο (μονάδες 5); Να ερμηνεύσεις την επιλογή του σε σχέση με το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει (μονάδες 5).

Μονάδες 10

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

---

¹ Κανέτσι: Ο Ελίας Κανέτσι ήταν συγγραφέας, εβραιοβουλγαρικής καταγωγής, που βραβεύτηκε με το Νόμπελ Λογοτεχνίας, το 1981

1. Με στοιχεία από το ποίημα να ερμηνεύσεις την ψυχολογία, τις σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητικού υποκειμένου. Ποια συναισθήματα γεννιούνται σε σένα από τα στοιχεία που αναφέρει το ποιητικό υποκείμενο;

ή

2. Να φανταστείς πως είσαι το ποιητικό υποκείμενο. Σε μία σελίδα του ημερολογίου σου, γράφεις τα συναισθήματα που σου δημιουργεί η αδυναμία διαλόγου με τους άλλους ανθρώπους, καθώς και τους τρόπους που εφευρίσκεις, τελικά, για να επικοινωνήσεις.

Μονάδες 25